

אופיו ומהותו של השימוע הפלילי

משרדנו מעניק ייעוץ משפטי ומייצג חשודים בהליכי שימוע מול הפרקליטות ויחידות התביעה של משטרת ישראל ברחבי הארץ. שקילת מימוש זכות השימוע צריכה להיעשות בכובד ראש שכן להליך זה השלכות רבות באשר להמשכו של ההליך הפלילי המתנהל כנגד אדם.

זכות השימוע בפלילים אשר מעוגנת בסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי מעניקה לחשוד זכות טיעון ראשונית בטרם ישנה סטטוס ויהפוך מחשוד לנאשם אשר תלוי ועומד כנגדו כתב אישום בבית המשפט.

בהתאם לסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי, על רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירה מסוג פשע (שעונשה למעלה משלוש שנות מאסר) להודיע על כך לחשוד, והוא רשאי לפנות תוך 30 יום לרשות התביעה, בבקשה מנומקת מדוע יש להימנע מהגשת כתב אישום כנגדו. חשוד שבחר בזכות השתיקה לגבי שאלות עובדתיות שהוצגו לו בחקירתו, אינו רשאי להציג עובדות אלה במהלך השימוע. בזמן השימוע אין חובה להציג לחשוד את חומר הראיות שבידי התביעה, שכן חובה כזו נוצרת עם הגשת כתב האישום בלבד.

לטעמנו, זכותו של חשוד להשמיע טענותיו עובר להגשת כתב האישום כנגדו אינה זכות דיונית בלבד. זכות זו הינה זכות מהותית שיש לראותה כזכות שהפרתה שוללת את תוקפו של כתב האישום שהוגש. כתב אישום שהוגש תוך הפרת זכות השימוע הינו בטל מעיקרו, משום שהוגש בחוסר סמכות, שכן הסמכות להגיש כתב אישום מתגבשת רק לאחר עריכת שימוע. לא בכדי הבהיר בית המשפט העליון בצורה ברורה והנחרצת ביותר עד כה, כי יש להקפיד היטב על זכותו של חשוד לשימוע לפני הגשת כתב אישום נגדו באומרו כך: **"ניתן לומר, שאין לכם החלטה בדבר הגשת כתב אישום כל עוד לא נערך שימוע - שאם לא תאמרו כן, יש בכך הקדמת אחרית לראשית"** (ראו את דברי כב' השופט ריבלין בבג"צ 1400/06 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממלא מקום ראש הממשלה).

מכאן, כי כאשר לא נערך שימוע, מבלי שהתקיימו הסייגים שנקבעו, אזי יוכל הנאשם להעלות טענה מקדמית לפי סעיף 3149(3) לחסד"פ, דהיינו לטעון כי כתב האישום הינו פסול ולבקש להכריז על בטלותו.

לעיתים הנאשם אינו צריך להמתין להזדמנות בה התביעה הפרה את חובתה לערוך שימוע כדי למצות את זכות השימוע. הוא יוכל להקדים תרופה למכה, וכבר בשלב הטבעי, עובר להגשת כתב האישום, לפנות לתביעה ולבקש כי ייערך שימוע בעניינו, כדי לשכנעה שלא להגיש כתב אישום ולמצער להסתפק בכתב אישום בעבירה פחות חמורה.

בהליך השימוע עצמו יש להתנהל בחכמה ולא בפזיזות בהעלאת טענות היכולות, בסופו של יום, להביא להגשת כתב אישום תוך כדי "סגירת חורים" מצד הפרקליטות בהתאם לטיעונים שנאמרו בשימוע. כמו כן, חשוב להבין כי ייתכנו מצבים בהם אין כלל מקום לקיים את השימוע, שכן חשיפת קו הגנה או ראיות הגנה כבר בשלב זה יכולה לעיתים להזיק לחשוד בהמשכו של ההליך.

נוכח חשיבותה הרבה של הזכות לשימוע ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לפגיעה בזכות זו על המשך ניהול ההליך הפלילי ועל עתידו של אדם, יש להתייחס להודעת היידוע בכובד ראש ומומלץ להיוועץ בעו"ד פלילי באשר לאפשרויות השונות העומדות בפניכם. במידה והסתבכתם בביצוע מעשה העשוי לגבש עבירה פלילית - [צרו עימנו קשר בהקדם](#).

{*:fast_contact}